

фізичних осіб — підприємців та громадських формувань», який очікує на підписання Президентом України. У випадку підписання зазначений Закон має набути чинності 1 січня 2016 року. Цей нормативний акт вводить принцип екстериторіальності, розширює перелік суб'єктів державної реєстрації, уніфікує процедури надання реєстраційних послуг та створює Портал електронних послуг.

Також варто відзначити Закон України «Про внесення змін до статті 60 Закону України «Про господарські товариства» щодо зменшення кворуму загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю» від 24 листопада 2015 року (Закон про кворум ТОВ), який так само очікує на підписання Президентом України.

Відповідно до Закону про кворум ТОВ загальні збори учасників товариства з обмеженою відповідальністю мають кворум, якщо учасники, присутні на зборах, володіють у сукупності більш як 50 % голосів (порівняно з кворумом, що діє наразі і становить понад 60 %). Для товариств з обмеженою відповідальністю, в статутному капіталі яких немає державної частки, може бути встановлено інший кворум. Таким чином, запроваджується диспозитивність щодо кворуму. Ми очікуємо, що цей закон буде підписаний найближчим часом та, можливо, набуде чинності навіть до кінця 2015 року.

Усі із зазначених вище норм є позитивними для інвесторів та бізнесу в цілому. Завдяки їм відбудеться спрощення корпоративного законодавства, зокрема спрощення процесу державної реєстрації бізнесу в Україні та припинення монополії державних реєстраторів щодо надання реєстраційних послуг. Також поліпшується регулювання діяльності акціонерних товариств, зокрема запроваджуються інститути, які відповідають сучасній міжнародній практиці та спрямовані на захист інтересів усіх акціонерів товариства.

ПОДАТКОВІ ЗМІНИ

Анна ЦИФРА, юрист
АФ «Династія»

Суттєвою зміною в законодавстві України, яка полегшить життя світу бізнесу та допоможе у залученні інвесторів, на мою думку, є скасування додаткового імпортного збору, що був введений з 25 лютого 2015 року Законом України «Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року» у зв'язку з різким погіршенням платіжного балансу. Відповідний проект закону зареєстровано у парламенті за № 3533 від 26 листопада 2015 року «Про заходи щодо стимулювання зовнішньоекономічної діяльності» та, у разі його схвалення парламентом, позитивні зміни підприємці зможуть очікувати вже з 1 січня 2016 року.

Також позитивною подією вважаю підписання 23 листопада 2015 року Президентом України Закону «Про ратифікацію Протоколу про внесення змін до Марракеської

угоди про заснування Всесвітньої торговельної організації», який покликаний забезпечити спрощення процедури торгівлі в нашій країні. Ратифікація протоколу та впровадження в подальшому положень Угоди значно поліпшать позиції України у рейтингах, які пов'язані з легкістю ведення бізнесу, сприятимуть збільшенню прозорості та ефективності операцій державних органів у цій сфері, розширенню торговельних потоків та прямих іноземних інвестицій, зменшенню часу та вартості митного контролю, зниженню рівня корупції тощо. У цілому такі зміни покликані сприяти більш ефективній інтеграції України з Європейським Союзом.

26 жовтня 2015 року в парламенті України було зареєстровано проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податкової лібералізації» за № 3357, який покликаний з 1 січня 2016 року побудувати ліберальну сучасну податкову систему, що передбачатиме створення унікальних фіскальних умов для розвитку бізнесу та відновлення економіки країни, розв'язання найбільш болючих проблем у сфері оподаткування, виведення економіки з тіні, запровадження мораторію на три роки щодо змін базових елементів податків та зборів.

24 листопада 2015 року на підпис Президенту України були направлені закони щодо створення Державного бюро розслідувань та Національного агентства України з питань розшуку активів, що були отримані корупційним шляхом, головними завданнями яких є запобігання та протидія корупції серед вищих посадових осіб держави, суддів і прокурорів, запобігання корупції під час формування єдиного органу законодавчої влади і недопущення зрощення бізнесу та політики, а також неналежного розслідування злочинів катування і пов'язаних з ними злочинів. Зміни набувають чинності з дня утворення Кабінетом Міністрів України Державного бюро розслідувань, але не пізніше 1 березня 2016 року. 9 грудня 2015 року проект закону щодо створення Національного агентства був підписаний Президентом.

Дуже сподіваємося на те, що у зв'язку зі спрощенням процедур, необхідних для започаткування та ведення бізнесу, Україна в 2016 році матиме значний прогрес у підвищенні рівня економіки та закріпленні своїх позицій на міжнародному ринку торгівлі.

АКЦІОНЕРНИЙ ЗАХИСТ

Андрій ІВАНІВ, юрист
ЮК FCLEX

Насамперед, варто відзначити, що в першій половині 2016 року, а саме з травня 2016-го, набувають чинності основні положення Закону України від 7 квітня 2015 року № 289-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів».

Ще до моменту прийняття цього Закону він викликав значну хвилю обговорення як у спеціалізованих юридичних колах, так і в самому бізнес-секторі.

РИЗИК ДЛЯ ГРОМАДЯН

*Ігор ФЕДОРЕНКО, партнер
кримінально-правового департаменту
АО AVER LEX*

Цим Законом введено інститут похідного позову (право міноритарного акціонера на звернення до суду з позовом в інтересах товариства про відшкодування збитків), відповідальність посадових осіб, «інститут незалежних директорів», які будуть захищати інтереси саме міноритарних акціонерів, запроваджено більш скрупульозне регулювання угод із зацікавленістю, скасовано порог кількості акціонерів, за яким товариство автоматично переходить у статус публічного, поліпшено захист прав міноритарних акціонерів при перетворенні акціонерних товариств тощо.

Загалом очікується, що Закон підвищить захист прав міноритарних акціонерів, що дасть змогу Україні увійти в ТОП-10 рейтингу Doing Business 2016 за показником «Захист міноритарних інвесторів». Сподіваємося, що натомість відчуття захищеності з боку інвесторів дозволить їм більш впевнено входити або повертатися на український бізнес-ринок.

Разом із цим неоднозначно було сприйнято інститут похідного позову. Зокрема, за деякими оцінками, реалії українського судочинства та корпоративних конфліктів свідчать про те, що похідний позов може бути використаний з метою, наприклад, корпоративного шантажу або рейдерських схем. Крім того, особам, які до сьогодні впевнено почувалися, маючи «контрольований пакет», очевидно, доведеться врегулювати свої відносини з міноритарними акціонерами або збільшити витрати на власне корпоративне управління та безпеку.

Також менш помітними та водночас важливими для інвестиційної привабливості змінами є підвищення лістингових вимог до цінних паперів та їх емітентів. Відповідні зміни до Положення про функціонування фондових бірж набувають чинності з 1 січня 2016 року. Ці зміни покликані забезпечити більш прозорий та безпечний ринок цінних паперів для інвестування.

Варто також пам'ятати, що з 1 січня 2016 року набуває чинності норма Закону України від 16 липня 2015 року № 629-VIII (щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку), яка передбачає скорочення строку, на який вводиться тимчасова адміністрація в установі банку в порядку Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Тому потенційним інвесторам або іншим особам, які зацікавлені в участі у процедурі виведення певного неплатоспроможного банку з ринку, потрібно враховувати, що тепер цей строк становитиме один місяць, а не три, як раніше, і може бути продовжений лише у виняткових випадках на один місяць.

Виконуючи рекомендації Європейського Союзу, у 2016 році український законодавець продовжить проводити зміни, які суттєво вплинуть, зокрема, на діяльність правоохоронних органів та пересічних громадян.

Услід за створенням Національним антикорупційним бюро України (НАБУ) у 2016 році має запрацювати Державне бюро розслідувань (ДБР). Беззаперечно, багато плюсів спостерігається у створенні цього органу, серед яких — розвантаження органів, які здійснюють досудове розслідування. Вузька спеціалізація ДБР та чітке визначення компетенції дасть змогу ефективніше здійснювати функцію слідства. Також сподіваємося, що нарешті зникнуть традиційні схеми здійснення досудового розслідування, які великою мірою будуються з урахуванням корупційної складової.

Дуже ризиковими для пересічних громадян є зміни, передбачені прийнятим Верховною Радою України 10 листопада 2015 року Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при його застосуванні». Зазначений Закон набуває чинності до кінця 2015 року, однак його наслідки дадуть про себе знати в 2016 році.

Основна мета цього Закону — відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням та стягнення в дохід держави неправомірної вигоди, яка отримана або могла бути отримана юридичною особою; застосування спеціальної конфіскації; уникнення можливості приховування, пошкодження, псування, знищення, перетворення, відчуження майна та активів, що мають значення для кримінального провадження.

Однак пропозиції законодавця у цьому випадку можуть порушити права добросовісних власників майна. На підтвердження вказаного норми Закону визначають: «арештованим може бути майно, яким володіє, користується розпоряджається підозрюваний, обвинувачений, засуджений, треті особи, юридична особа, до якої може бути застосовано заходи кримінально-правового характеру» і «треті особи, майно яких може бути арештоване, — особи, які отримали чи придбали у підозрюваної, обвинуваченої чи засудженої особи майно безоплатно або в обмін...», якщо вони знали чи повинні були знати, що мета такої передачі: отримання доходу від майна, збутого внаслідок вчинення злочину, приховування злочину та/або уникнення конфіскації.

По-перше, цікаво, яким чином орган слідства доводитиме, що суїд, який придбав у підозрюваного машину, знав, що ця особа вчинила злочин і для чого хоче збути майно. Крім того, за таких обставин презумпція невинуватості буде порушена, і особа, в якій арештували майно, самостійно змушена доказувати своє правомірне володіння ним. І, по-друге, як компенсується шкода добросовісному власнику майна у випадку, коли арештоване майно, яким користувався підозрюваний тимчасово, він, наприклад, позичив.

Загалом цей Закон призведе до того, що слідчі зловживатимуть можливостями, наданими його положеннями, та застосовуватимуть уявні доводи, а суди, відповідно до існуючої практики, підтримуватимуть таку позицію.